

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Cd mrtvih do živih

Praznik pokojnih je imel letos čisto poseben pomen, čisto svojski nadih, ki ga morda ni nihče javno podčrtal in niti omenil, a smo ga vendar vsi čutili in ga še čutimo.

Živimo na prelomu vekov, v dobi, ko se človeštvo bori za novo, pravičnejšo ureditev družbe kakor so bile vse dosedanje. Odtod velikanska, nepremostljiva ločenost duhov, ki se izraža v revolucijah in krvavih vojnah, odtod trpljenje milijonskih množic, ki ginejo zdaj na bojiščih, kjer gospodari orožje, zdaj zopet v tihih borbah, kjer besni in davi svoje uporne sužnje brezobzirni kapital.

Kakor pa je človeštvo zabredlo v močvirje, ki iz njega skoraj ni mogoče videti izhoda, je vendar na dnu, v globini človeške duše ostal odsvit božjega duha. Najsi tavamo v še taki temi, drhti v nas hrepenenje po svetlobi, po spoznanju, želja po resnici in praviči. V tej želji se vsako leto po enkrat poklonimo spominu vseh onih, ki so pred nami dokončali svojo življenjsko pravdo. Hvaležni smo jim za njih žrtve, za vse dobro, kar so nam ustvarili in zapustili, prizanesljivo jim odpuščamo vse zmote in napake, ki zaradi njih bičajo tudi nas.

S posebno ljubeznijo in spoštovanjem smo se poleg krvnih svojcev spomnili zlasti vseh onih znanih in neznanih, ki so s svojo krvjo pomagali ustvarjati dom naše svobode. Najsi so padli kot junaki na bojnem polju, najsi so postali žrtve rabljev ali pa shirali kot uporni klicarji v vlažnih ječah, vsi so nam dragi in vsem smo hvaležni.

Pomen žrtev

Ko pa je odmeval v srcih te dni Jobov klic: »Človek, rojen iz žene, živi le malo časa in je poln nadlog —« smo se zdrznili. Ali je to res ves smisel življenja? Ali so res morale samo za to trpko spoznanje pasti vse milijonske in milijonske žrtve tekom človeške zgodovine? Ali bomo še naprej ostali pri Jobu in jegovi žalostni ugotovitvi?

V takih vprašanjih so nam misli z vrta pokojnih hitevale na zapad, kjer se Evropa na vročih fleh bori za svojo novo podobo. Romali smo v duhu na Daljni vzhod, kjer so se razgibale milijonske človeške množice in so se ljudje z besnostjo divjih zveri zažrli drug v drugega. Ali se ti ljudje res bijejo samo za — Jobovo spoznanje? Ali umirajo zato, da bodo potlej preostali žalovali in tarnali za njimi?

Ne, to nikakor ni mogoče. Vsaka človeška žrtev ima globlji pomen in težjo ceno. Vsaka žrtev pade namreč v želji, da bi to preostalim živim koristilo, da bi zboljšalo njih položaj v življenju.

Če torej hočemo resnično počastiti spomin pokojnih, moramo napeti vse sile za to, da njih dragocene žrtve ne bodo zaman. Zavedati se moramo, da so padli zato, ker so nam hoteli dobro. Klic pokojnih velja torej vsem živim, da postanejo res — živi, to se pravi, da na podlagi in po izkustvih vseh onih, ki so že odšli v več-

nost, uredi življenje tako, da bo čim lepše, čim znosnejše in čim najbolj pravično.

Ta klic se ponavlja, odkar se je človek zavedel sam sebe, vendar ga ni človeštvo slišalo in razumelo. V hrepenenju po praviči je omahovalo in premaknilo težišče življenjskih uspehov v onostranstvo, v idealni svet breztelesnosti. Bilo je pripričano, da se s tem najbolj približuje božji misli o popolnosti in da samo na tak način pravilno služi Bogu. Svet in realno življenje je smatralo za solzno dolino pokore in očiščevanja, očiščenje pa naj bi se doseglo v najvišji meri z zatajevanjem samega sebe.

Za človekove pravice

Ta nauk je našel najvidnejši poudarek v krščanstvu, čeprav ni njegova iznajdba in je obstojal že davno pred pojavom krščanstva. V tej ali oni obliki ga poznajo vse stare kulture, ki so zatonile morda že tisočletja pred našim štetjem.

Šele naša doba je imela, oziroma dobiva pogum, da se je začela odkrito in jasno boriti za človekove pravice tu na svetu. To ni nobeno brezverstvo, to ni grobi materializem, ampak ideja, ki uveljavlja pravice naravnega reda čisto v soglasju z božjim redom v vesoljstvu. Človeštvo je namreč uvidelo in spoznalo, da v njegovih vrstah vedno vstaja plast, ki si lasti pod krinko izpolnjevanja in tolmačenja višjih povelj neke namišljene pravice več kakor ostalim. Na podlagi tega si potlej ustvari v družbi poseben položaj, ki je v škodo drugih plasti, zlasti kruha lačnih množic. Vrhu tega je beseda še čisto v nasprotju z dejanji.

Take kaste so poznali Babilonci, Egipčani, jih je poznal stari Rim, jih pozna še danes Indija in v raznih premenah in odtenkih ves civilizirani svet.

Temu načinu gledanja na svet in takemu pojmovanju življenja se je današnji človek uprl.

Krvav spopad v Novem Gradcu

Po poročilu A. A. o spopadu kmetov z orožniki v Novem Gradcu v virovitiškem okraju posnemamo tele podatke:

Kmet Stjepan Vrečič iz Novega Gradca v virovitiškem srezu je prijavil sreskemu načelnstvu, da bo danes dopoldne priredil v Novem Gradcu shod HSS. — Ker prijava ni odgovarjala predpisom zakona, je sreski načelnik prepovedal to zborovanje.

V nasprotju s to prepovedjo sta prireditelja Stjepan Vrečič in narodni poslanec z liste dr. Mačka Martin Mesarov iz vasi Gorja v srezu virovitiškem le hotela prirediti ta zbor, na katerega so pripeljali njuni zaupniki nekaj sto njunih pristašev, med katerimi je bilo neko število oboroženih z revolverji, skrajšanimi puškami in raznim drugim orožjem.

Po navodilu sreskega načelnika je vodja orož-

Zaslutil je, da tako gledanje nasprotuje božji misli in hoče z uveljavljanjem pravice na podlagi naravnega reda služiti človeštvu in Bogu. Poskusi, ki jih danes v raznih oblikah v tej smeri izvaja človeštvo, so dokaz, da je nova misel že čudovito močna. Kot ljudje, ki nam je človečanstvo velika življenjska vrednota, ne pa samo puhla beseda, samo želimo, da bi človeštvo brez prelivanja krvi našlo kmalu odrešenje iz sedanje stiske, ki jo vsi brez izjeme občutimo kot strašen bič usode.

Borci za pravičnost

Naj se imenujejo struje v tej velikanski človeški pravdi kakor koli, mi vemo in se moramo tega vedno zavedati, da brez socialne pravičnosti ne bo miru in ne reda na svetu, mi vemo, da je socialna pravičnost prvi in najvažnejši temelj za resnično čaščenje Boga. Ne v okostenelih dogmah, ampak v duhu in resnici je pravica, v duhu in resnici je napredek, v duhu in resnici se moremo približati tistemu cilju, za katerega so vede ali nevede živeli, trpeli in padli vsi, ki so odšli pred nami.

Ko smo se torej letos poslovili od pokojnih, smo ponesli s seboj odločno voljo, da hočemo v počastitev njih spomina postati resnično živi. Nočemo biti več čreda stokajočih obupancev, ampak zavedna četa borcev za tako pravičnost v človeški družbi, v kateri bo vsak življenja zmožen človek lahko deležen primerne mesta na soncu — sebi v uteho in skupnosti v blagor. Tedaj bo življenje šele vredno svojega imena in le tako življenje bo slavošpev, vreden božje veličine.

Dolga je nemara še pot od mrtvih do živih, toda cilj je tako vzvišen in lep, da nas ne sme biti strah. Mir torej vam, ki ste odšli, pozdravljeni pa tudi vsi, ki greste z nami — življenju naproti!

niške patrole, ki se je mudila v tej vasi, da bi čuvala red, sporočil Vrečiču in Mesarovu ponovno, da zborovanje ni dovoljeno, in ju je v imenu zakona pozval, naj prisotnim svetujeta, naj se razidejo. Narodni poslanec Mesarov tega ni hotel storiti, nego je pograbil svoj revolver, oddal strel proti orožnikom in zapovedal svojim pristašem, naj navalijo na orožnike. Pri tem je vzkliknil: Jaz sem zakon! Skupina je navalila po zapovedi Mesarova na orožnike. Streljala je iz revolverjev in drugega orožja. Orožniki so se takoj zavarovali in so v obrambo proti napadalcem rabili strelno orožje, zaradi česar so bili trije kmetje ubiti, nekaj pa ranjenih, med njimi sam Mesarov.

Pod pritiskom oboroženih pristašev Vrečiča in Mesarova, so se orožniki umaknili na konec vasi, odkoder so napadalce razpodili.

Po dosedanjih poizvedbah je bilo poškodovanih osem ljudi.

Socialne krivice na vasi

Slovenska vas še davno nima tiste podobe, ki bi ji človek želel in privoščil. Sledovi mrke preteklosti še vedno živo režejo v sedanost in kvarijo vasi njen pravi obraz.

Odkar je naše združništvo zadalo smrten udarec vaškim oderuhom, smo upali, da se bo vaški človek naglo povzpел do vseh svojih pravic, razvoj dogodkov pa je v marsičem hotel drugače. Ko se je vas iznebila fevdnega gospoda, grofa, graščaka, ko je odstranila oderuhe, so se pojavili zopet gospodje, ki so se v drugem imenu začeli boriti za posvetno, gospodarsko in kulturno oblast na vasi.

Prav nič ni čudnega, če slovenski kmetijski človek, ki je v svojem jedru globoko in iskreno veren, v tem novem navalu ni mogel takoj ločiti plev od trnja. Postal je zmeden in ni niti slutil, da se za vzvišenimi besedami skriva bič, da tiče za njimi gospodarski okovi, ki ga bodo žulili. Tisti pa, ki so to takoj spočetka spoznali in dvignili svoj glas proti takemu ravnanju, so bili nekako prokleti in zavrženi od družbe izbranih in izvoljenih.

Tako smo pred več desetletji doživeli duhovno cepitev slovenske vasi, ki je imela za posledico usodna gospodarska trenja in borbe, ki niso narodu prav nič koristile, da o drugih spremnih pojavih niti ne govorimo.

Po vojni so nekateri v zanosu narodnega osvobođenja prišli k nam s klicem, da bodi teh starih bojev konec. Povsod je prodiralo spoznanje, da politika ni prvenstveno kulturna ali celo religiozno kulturna zadeva, temveč gospodarska. Zato da je treba najprej urediti gospodarsko plat, ki bo ob pozabljenju nekdanjih trenj polagoma kot nameček rodila tudi duhovno enotnost.

Ta zamisel, v svojem jedru tako lepa in plemenita kakor naivna, se je v praksi izkazala za — neizvedljivo.

V tistem času, ko so jo idealisti najbolj navdušeno in iskreno oznanjali, so si nje zagrizeni nasprotniki najhoma, a toliko bolj vztrajno utrjevali svoje postojanke in čakali primerne trenutke za — napad. In kakor hitro se je ponudil primeren trenutek, so ti ljudje s eničnim zasmehom vseh dotedanjih sporazumevanj in pozabljanja starih sporov brezobzirno prešli v

ofenzivo. Vse nekdanje orožje, ki so ga sanjali idealisti obsodili prej v ropotarnico, so ti sedaj v poostreni podobi privlekli na dan in ga še pomnožili z novim.

Lahko idealistom, ki so se ob takem preokretu stvari pač umaknili v ozadje, kjer zdaj čakajo boljših časov, težko pa slovenski vasi, ki jo je najhujše prizadela jezna pest.

Agrarna reforma, rešilni gospodarski sen toliko sto naših malih ljudi, je pahnjena v slepo ulico, iz katere kljub resnemu stremljenju merodajnih krogov vendar ni videti takega izhoda, kakršnega si vsi skupaj menda odkrito želimo.

Vzporédno s tem slabo prikrit polom nekaterih gospodarskih ustanov, kakor Našičke in podobnih, o katerih so že govorila svoja beseda neustranska sodišča. Ali niso preko njih težko prigarani narodovi prihranki — med te smemo in moramo namreč šteti tudi naravne zaklade — stekli v napačne struge?

Tako smo doživeli nemogoč, naravnost na zločinstvo cikajoč primer, ko naša kmetijska posestva vise na niti, kdaj jim zapoje boben, a so na drugem kraju masno plačavi visoki upokojeni uradniki, še bolj masno plačani direktorji in upravni svetniki v podjetjih, za katera niso nikoli žrtvovali niti pare.

Če razmišljamo o podobnih pojavih, kako so se pri nas in povsod po svetu zmotili tisti, ki so upali, da bo volk spremenil svojo naravo, če smukne v ovčji kožuh. V zasebnem življenju je tako pričakovanje otročje, v političnem pa — usodno!

Res je politika prvenstveno gospodarska zadeva, toda dokler ima to gospodarstvo v rokah tvoj nasprotnik, si njegov hlapec, dokler ima moč nad tem gospodarstvom njen nasprotnik, se slovenska vas ne more tolažiti z mislijo, da bi bilo konec socialnih krivic. Samo smotreno delo in jekleno vztrajna borba nam tu lahko zajamčita izboljšanje. Vse drugo je utopija, sen, ki ne spada v politiko, ampak kvečjemu v muziko.

Kmetje, obrtniki in podeželski delavci! Zahtevajte v vsakem gostilniškem lokalu, kamor zahajate in dajete zaslužka, „Kmetijski list“!

Ob 25letnici naše svobode

Dne 30. oktobra letos je Kumanovo in z njim vsa Južna Srbija obhajala srebrni jubilej svoje svobode.

V počastitev padlih borec so v Zebnjaku odkrili veličasten spomenik v obliki 70 m visokega stražnega stolpa.

Na proslavo je prihitelo na tisoče in tisoče ljudstva, zbrani pa so bili tudi predstavniki države, vladarskega doma, naše hrabre vojske in številni predstavniki cerkva.

V nizu slovesnosti, ki jih ne moremo opisati zaradi pomanjkanja prostora, naj vendar omenimo pomembni govor našega vojnega ministra generala Mariča, ki je dejal med drugim:

»Doletela me je posebna čast, da se v imenu kraljevske vlade in naše velike in močne vojske in mornarice poklonim pred tem velikim spomenikom dolžne zahvale sinovom majhne, toda junaške in slavne kraljevine Srbije, ki so tu na Kumanovem žrtvovali svoje življenje na oltarju domovine in zgradili krepke temelje velike in močne kraljevine Jugoslavije. 25 let je minilo od velike zmage, ki si jo je priboril srbski narod na tem polju, vendar pa mislim, da so dnevi pred bitko na Kumanovem in dnevi, ki so ji sledili, še v svežem spominu bojevnikom, ki so se teh velikih dogodkov udeležili. Srbski narod je bil dolgo suženj, vendar ni nikoli izgubil upanja in vere, da bo spet srbsko vse tisto, kar je nekoč že bilo. S tužnega Kosovega polja, na katerem je propadlo carstvo, so se oglašali junaški klici kosovskih junakov v pesmi in zvokih gusarjev in stokranjencev je segal do najbolj osamljenih kmet-

skih bajt in opozarjal srbsko ljudstvo na staro slavo in veličino in ga pozival k maščevanju. Kosovo je postalo silno in neugnano žarišče, na katerem se je grel in krepil duh srbskega naroda.«

Nato je očrtal delo velikega kralja Petra I. Osvoboditelja, borbe in zmage nesmrtnih junakov in delo mučeniškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Kakor eden se je vsa množica pridružila prisegi, da hočemo v počastitev junaških žrtev biti vsi izvrševalci oporoke velikega kralja.

Ali se zaščita denarnim zavodom podaljša?

Kakor smo že poročali, je Narodna banka znova vzela v razpravo vprašanje sanacije denarnih zavodov. V tej zvezi razpravljajo časopisi tudi o vprašanju, ali se naj denarnim zavodom podaljša zakonita možnost, da vlagajo prošnje za zaščito, kajti po sedanji uredbi bo 23. novembra potekel rok, do katerega lahko še vlagajo take prošnje. V nasprotju z zahtevami združnih organizacij in nekaterih bančnih organizacij, ki se sklicujejo na to, da je potrebno podaljšati ta rok, ker Privilegirana agrarna banka še ni končno obračunala izročene ji kmetijske dolge in mnogi denarni zavodi še ne vedo, kakšno je resnično njihovo stanje. Časopisi so se postavili na stališče, da tega roka ne kaže podaljševati. Mnenja so, da bi se na ta način podaljšala

negotovost v pogledu onih zavodov, ki še niso pod zaščito in ki lahko možnost zaščite izkoriščajo za grožnje nasproti svojim vlagateljem, ki prihajajo s svojimi zahtevami. Sedanja uredba strogo loči novo poslovanje od starega, kar pa predstavlja danes za zavode, ki se že približujejo normalnemu poslovanju, precejšnjo oviro. Med starimi posli je mnogo takih, ki so v zvezi s spremenjenimi gospodarskimi razmerami spremenili svoj značaj, ker so si medtem dolžniki opomogli in so terjatve postale solventne in likvidne, kakor so nove terjatve. Zato naj bi se to separiranje omililo, tako da bodo zavodi lahko v doglednem času vse svoje posle prenesli na novi račun.

Vloge do 10.000 din bodo proste

Te dni je sprejel upravni odbor Narodne banke v pogledu likvidnosti denarnih zavodov prav važne sklepe. Narodna banka bo odobrila na podlagi teh sklepov denarnim zavodom kredite za izplačilo malih vlog do 10.000 din. Te posebne kredite bodo dobili vsi denarni zavodi (zaščiteni in nezaščiteni) z obrestmi in proti zastavi obveznic in terjatev v tekočem računu pri Privilegirani agrarni banki. Nadalje je Poštna hranilnica sklenila, da bo dajala denarnim zavodom posebne kredite v tekočem računu s 3% obrestmi na podlagi meničnega akcepta denarnih zavodov in njih terjatev do Priv. agrarne banke do 25% imenskega zneska teh terjatev.

Značilen glas

V Banjaluki so »Vrbaske novine« hkratu glasilo JRZ. V zadnji številki je bil v tem listu objavljen članek glede konkordata, kjer je med drugim objavljeno tudi tole:

»Katoliška cerkev nikakor ne more očitati vladi dr. Stojadinovića neokolnosti ako se je odločila, da konkordata ne predloži senatu. Vlada je upoštevala, ko se je odločila za ta ukrep, sovravno stališče skupščinske izvenparlamentarne opozicije, ogorčen odpor srbske pravoslavne cerkve in končno rezerviranost in nezadovoljstvo Hrvatov, ki bi morali kazati največji interes za konkordat. Zato nosi odgovornost opozicija, da ni bil konkordat uzakonjen.«

Kakor je iz tega razvidno, je nekje nekaj trenja in menda nekoga glava boli. Kako in kdaj bodo bolečine minile, bo pokazala bodočnost. Mi kot pošteni kmetijski ljudje želimo seveda vsem poštenjakom samo zdravje in dobro srečo.

Lurd je pod vodo

Med Slovenci splošno znana božja pot, znameniti Lurd v Franciji, je zaradi nepresfanega deževja poplavljen. Voda je tako narasla, da je dosegla teraso, kjer so običajno procesije. Tudi skalnata votlina, v kateri je Marijin kip, je poplavljen. Ograja, ki je pri vhodu, je izginila v vodi. Tudi podzemski vhod je voda zalila, tako da obstoja velika nevarnost, da se duplina poruši. Voda odnaša pohišstvo, mnogo lesa, a tudi živino.

Taka je usoda vsega na zemlji, da niti najsvetejši kraji niso varni pred elementarnimi katastrofami. Kaj naj potem rečemo mi, vsakdanji zemljani, če nas kdaj oplazi bič neizprosne usode? Najbolj pametno je menda res, če začnemo po znanem receptu govoriti o dobri letini. Samo škoda, da nimamo vsi take podlage kakor tisti, ki so znašli ta recept. Je pač križ, ali ne?

Poplave v Siriji

Vsled neprestanega dežja so nastopile v Siriji velikanske poplave. Vsa okolica Damaska je pod vodo in so porušene vse hiše ob cesti iz Damaska v Alepo. Mnogo ljudi je utonilo. Poročila trde, da je nad 1000 ljudi mrtvih in 12.000 brez strehe. Vsi poljski pridelki so v poplavljenih krajih uničeni. Prizadetemu prebivalstvu pomagajo vojaške čete. Škoda cenijo na 10 milijonov frankov.

Doma in drugod

Nove organizacije napredne omladine

V nedeljo se je vršil ustanovni občni zbor sreske omladinske organizacije JNS za Slovenj Gradec. Pri Golu se je napolnila dvorana odločnih in borbenih fantov, sinov naših uglednih pristašev in mladih gospodarjev. Med njimi je bilo tudi več starejših borcev za naše kmetke in delavske pravice.

Tov. Canjko je zborovanje otvoril in vodil do volitev novega predsednika. V imenu starejših je pozdravil mladinski zbor g. Ivan Rojnik. Za njim je imel lepo in globoko zajeto poročilo tov. Pušenjak. V svojem poročilu se je dotaknil vseh onih vprašanj, ki so ostala nerešena v slovenskem narodu in ki jih mora rešiti nova generacija, ako hoče izvršiti svoje zgodovinsko poslanstvo v svobodni in neodvisni državi. Iztrebiti mora iz našega naroda nesrečno in škodljivo klerikalno miselnost, katera je zadnja leta zastrupljala dušo našega naroda in ga vzgajala za večnega sužnja tujcu. Slovenci moramo rasti sami iz sebe v neporušljivi zvezi z vsem jugoslovanskim narodom. Iz naših duševnih in moralnih zakladov moramo prispevati k skupni jugoslovanski kulturi in jo obogatiti z vsem najlepšim in najplemenitejšim. Vse to bomo pa lahko napravili le, če se otresemo nekdanje miselnosti, v katero nas je uklenila preteklost. Ta preteklost in jugoslovanstvo se izključujeta. Dokler Slovenci tičimo v njej, nismo niti Slovenci niti Slovani, ker to, kar je nekoč bilo, napravi iz vsakega naroda nacionalno pokveko. Zato moramo biti usodi hvaležni, da nam je vsaj sedaj odprta pot v lepše dni.

Poročilo tov. Pušenjaka je bilo sprejeto z nepopisnim navdušenjem. Njegove besede so segle globoko v nacionalno dušo naše kmetke in delavske mladine.

Za banovinski odbor omladinske organizacije je govoril tov. Andrej Uršič. Obrazložil je program nacionalne omladine in se v tej zvezi dotaknil najbolj perečih političnih vprašanj, ki so pri nas na dnevnem redu.

Tudi njegov govor je mladinski zbor z velikim odobravanjem poslušal.

Tov. Canjko je nato odredil volitve sreskega odbora omladinske organizacije za Slovenj Gradec. Za predsednika je bil izvoljen tov. Kac iz Šmartnega pri Slovenj Gradcu, za tajnika pa tov. Pušenjak.

Po volitvah je dobil besedo narodni poslanec Milan Mravlje. Toplo pozdravljen od mladih tovarišev je Mravlje govoril o političnem in gospodarskem položaju v Jugoslaviji. Posebno se je zadržal pri »sporazumu« med beograjsko in zagrebško opozicijo, ki je postalo naenkrat osrednje vprašanje naše notranje politike. Razčlenil je vse točke sporazuma in jih podvrgel kritiki s stališča programa in načel Jugoslovanske nacionalne stranke. Zlasti je podčrtal one zahteve sporazuma, ki jih smatra tudi naša stranka za potrebne, da se čim preje uresničijo, a to je tiskovna in zborovalna svoboda.

Z jasno lučjo je posvetil v dvolično vlogo, ki jo igra v našem političnem življenju znaten del časopisja. Vsakomur pa je jasno, da se mora dvoličnost sama v sebi udušiti. To pa brez dvoma prav kmalu.

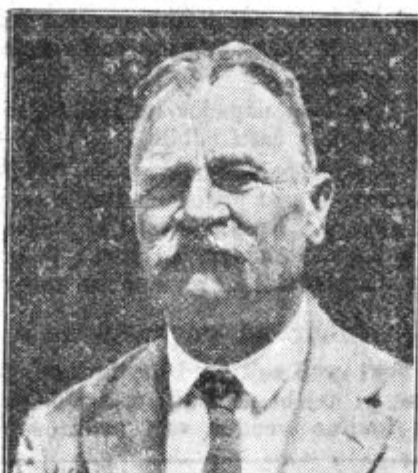
Dotaknil se je še najnovejših prekomasacij nekaterih občin in nato pozval ves mladi rod v najodločnejšo borbo za program in načela JNS. Dvorana se je tresla navdušenih klicov in odobravanja.

Tov. predsednik Kac se je vsem govornikom zahvalil in zaključil nadvse lepo uspeli občni zbor.

Drugi ustanovni zbor mladinske organizacije se je vršil v nedeljo v

Preseerju.

Tukaj sta poročala predsednik banovinskega odbora tov. inž. Jože Rus in narodni poslanec tov. Albin Koman. Zbor je pozdravil še predsednik sreske omladinske organizacije za ljubljansko okolico.

Prosvetni in politični delavec na vasi Ferdo Tomazin iz Šmartnega pri Litiji, o katerega prerani smrti smo spregovorili v zadnji številki Kmetkega lista.

Zborovanja združene opozicije

Beograjska združena opozicija je pričela po konferenci svojih šefov z dr. Vladimирjem Mačkom v Farkašiču pri Sisku vneto akcijo med narodom. V zadnjem tednu je priredila celo vrsto zborovanj, konferenc in sestankov po Srbiji. Na teh zborovanjih pojasnjuje govorniki srbskemu narodu zagrebški sporazum.

Na nekaterih krajih je prišlo do večjih neredov in pretepev. V Kragujevcu je podlegel zadobljenim ranam občinski pisar. V Pirotu so lomili zborovalci stole in se med seboj do dobrega pretepli. Policijski oblasti je s težavo uspelo obdržati red.

Stranka, ki bojevito nastopa proti združeni opoziciji zaradi sporazuma je JRZ. Glavno glasilo JRZ »Samouprava«, ki izhaja v Beogradu, se jezi in huduje na JNS, zakaj ne nastopa zoper sporazum in združeno opozicijo. Ni jim všeč, da se naša stranka noče vmešavati v njihove zadeve.

Zagrebška opozicija

Je tudi priredila več velikih zborovanj po Hrvaskem, na katerih obravnavajo sporazum in se zanj zavzemajo.

Veliko zborovanje se je vršilo v Karlovcu. Na njem so govorili prvaki SDK. V imenu doktorja Mačka je govoril inž. Košutić.

V virovitiškem srezu je prišlo na zborovanje do streljanja, v katerem so bili trije kmetje mrtvi, osem pa ranjenih.

Škofovska konferenca

ki je zasedala sedem dni v Zagrebu, je v četrtek 28. oktobra končala. Iz poročila, ki je bilo po zaključku konference izdano, je razvidno, da so katoliški škofje obravnavali pet točk dnevnega reda.

V prvi vrsti so razpravljali vprašanje konkordata. Poročilo pravi, da katoliškemu episkopatu ne dopušča čast, da bi reagirali na ulične napade, ki so se pojavljali v zadnjem času proti končnemu sprejetju konkordata.

Katoliški episkopat, da smatra da ni potrebno reagirati niti na neiskrenost 19letnega zatrjevanja o enakopravnosti katoliške cerkve v kraljevini Jugoslaviji in da bo v vsakem primeru znal braniti pravice katoliške cerkve in šestih milijonov katoličanov v tej državi ter je za popravo krivice storil potrebne korake.

Nadalje pravi poročilo, da je episkopat so-

glasno uredil vprašanje katoliške akcije na ozemlju kraljevine Jugoslavije.

Polne simpatije se izrekajo nemškimi in španskimi katoličanom.

Na koncu pravi škofovsko poročilo, da so bile proučene splošne razmere na svetu in se je ugotovilo, da vzporedno z zametavanjem Kristusovih nauk rastejo na svetu nasilje, krivica in zlo vsake vrste. Teh, žal, ne morejo odstraniti niti krvave revolucije, niti nove poganske religije, niti nobena ljudska znanost, temveč samo popolni povratak h Kristusovemu evangeliju. Zato katoliški episkopat poziva vernike, da podvojijo svoje molitve, da bi Bog izgubljene privedel do spoznanja prave resnice, preganjanim pa vrnil mir.

Verjetno je, da se zaključne besede škofovskega poročila utegnejo nanašati na razmere v naši ožji domovini. Spričo tega je razumljivo, da javnost nestrpno pričakuje, koliko bodo imele odmeva v političnem življenju in kakšen bo.

Jzvozni presežek žita

V izvozniških krogih sodijo, da bo letošnji izvozni presežek naših žit znašal pri pšenici kakih 25.000 vagonov (medtem ko je višek lanske letine dosegel 60.000 vagonov). Izvozni presežek v koruzi pa znaša letos 85.000 vagonov, skupaj z ostankom iz lanskega leta pa bomo imeli za izvoz okrog 90.000 vagonov. Vrednost letošnjega izvoznega presežka pšenice in koruze znaša okrog 1400 milijonov dinarjev.

Jzvoz lesa v Nemčijo

Na podlagi sklenjenega sporazuma z Nemčijo znaša naš izvozni kontingent za četrto tromesečje 1937 1000 ton hrastovega okroglega lesa, 1200 ton trdega okroglega lesa, 7500 ton hrastovega rezanega lesa, 15.000 ton mehkega rezanega lesa, 2500 ton trdega rezanega lesa, 500 ton hrastovih dog in 375 ton upognjenega lesa. Skupaj tedaj 28.075 ton. Del tega skupnega kontingenta je baje že prodan in celo po jako ugodnih cenah.

Obsedno stanje v Jeruzalemu

V Palestini se borbe med Židi in Arabci še vedno nadaljujejo in sovraštvo vedno narašča.

Zaradi tega so angleške oblasti v Palestini proglasile v Jeruzalemu za stari del mesta obsedno stanje. Vse stroške za ojačenje policije morajo nositi prebivalci tega mestnega dela sami.

Tudi v drugih delih Palestine povzročajo arabski teroristi nered in nemire. Vse kaže, da bo Palestina za angleško politiko še močno trd oreh, ob katerem si bo marsikak diplomat polomil zobe.

Nov volilni zakon v Bolgariji

V Bolgariji je grozila kriza vlade, ki jo je sedanja vlada Kjuševanova preprečila tako, da je dosegla kompromis o novem volilnem zakonu. Vanj ne pridejo nobena določila, ki bi nasprotovale velikotrnovski ustavi.

Novi volilni zakon ne bo onemogočil kandidate bivših politikov, samo da bodo mogli kandidirati ne po listah političnih strank in organizacij, temveč posamič, ker ostane zakon o razpustu političnih strank v veljavi. Vsak kandidat bo osebno kandidiral v katerem koli okrožju.

Ko prečitata Kmetki list, dajte ga lepo v žep in pokažite ga sosedu. Opozorite ga na važnejše članke, ki so pisani v duhu kmetkega pokreta. Ne bo vam treba tega ponoviti trikrat, pa boste imeli pridobljenega novega naročnika za prihodnje leto.

Kaj se godi po svetu

Zadnji teden zaznamujemo v svetu več pomembnih dogodkov, ki utegnejo odločilno vplivati na nadaljnji razvoj svetovne politike.

Na Daljnem vzhodu

so se Kitajci po silovitih borbah morali pri Šanghaju umakniti na drugo obrambno črto. Japonci razglashajo to zmago kot uspeh, ki bo odločilno vplival na končni izid japonsko-kitajske vojne, kitajski maršal Čangkajšek pa pravi, da to še nikakor ne pomeni poraza Kitajcev in

Bodoči vladar nove države Mongoliku, princ Tebu, ki naj bi se pod japonskim vodstvom pomagal boriti proti komunizmu. Mož je nasprotnik Kitajcev in Rusov, sam zase pa prešibek, da bi bil Japoncem nevaren, zato so si ga izbrali za — zaveznika.

da bodo Japonci šele v notranjosti Kitajske spoznali vso odločnost in silovitost kitajskega odpora. On je še vedno prepričan o končni zmagi Kitajcev.

Strah pred Rusijo

sili Japonce, da delajo z vso naglico in v največji meri skušajo izkoristiti vsak svoj uspeh. V tej težnji naglo organizirajo novo »samostojno«
mongolsko državo — Mongoliku, ki naj bi z Japonci vred bila boj proti — komunizmu. Nova država bi obsegala dvakrat toliko ozemlja kakor Jugoslavija, število prebivalstva pa bi dosegalo komaj milijon duš. V tem je pa tudi jedro: Japonci bodo v novi državi imeli dovolj prostora za naseljevanje in se bodo tako zopet za korak približali svojemu cilju: zasedbi in osvojitvi azijske celine.

Spričo tega seveda tudi odklanjajo Japonci udeležbo na

bruseljski konferenci

in pravijo, da nekatere izmed držav, ki naj bi bile tamkaj zastopane, sploh nimajo pravice soodločevanja v kitajsko-japonskem sporu.

Rusija, ki prav gotovo najbolj živo občuti resnični položaj na Daljnem vzhodu z vsem njegovim ozadjem, spletkami in prikritimi nameni, se te konference po zadnjih vesteh tudi ne bo udeležila. Ker je poleg tega v Belgiji z ostavko van Zeelandove vlade izbruhnila precej ostra vladna kriza, ki utegne imeti še usodne posledice, je brzkone usoda te konference, na kateri naj bi se skušalo na miren način rešiti japonsko-kitajski spor, že v naprej zapečaten. Zato ni nič čudnega, če trdijo nekatere vesti, da namepravane konference sploh ne bo — ali da bo vsaj odgodena na poznejši čas. Kaj to v praksi pomeni, pa je itak vsakomur znano.

Rusija zbira vojne sile

Kakor poročajo iz Harbina, zbira Rusija v Zunanji Mongoliji velike množine vojnega ma-

teriala. Tudi vojaški transporti stalno prihajajo tja. Baje je zaradi njih vzhodno od Urala ustavljen ves ostali promet.

V Španiji

je na vseh bojiščih nastal zastoj. Poplave in plazovi, ki so na več krajih porušili železniško progo, ovirajo vsako vojaško bojno delovanje v večjem obsegu.

Več Francovih napadov na Madrid so vladne čete v zadnjem času odbile.

V zmedbi španskega vrvenja naj še omenimo, da so — pod pritiskom Italije — priznale režim generala Franca Avstrija, Madžarska in neka balkanska država. Ta korak je vzbudil v francoskih političnih krogih obilo nejevolje.

Odbor za nevmešavanje

je na neki svoji seji pred kratkim sprejel vrsto sklepov, ki naj bi pomenili v tem dolgotrajnem trenju končno vendar vsaj nadih sporazuma.

Bivši predsednik Poljske in svetovno znan umetnik Ignac Paderewski se bo kljub svoji visoki starosti vrnil iz inozemstva v domovino, kjer bo kot 78letnik prevzel vodstvo gibanja za svobodnejši politični režim na Poljskem.

Na tej seji so se zbrani zastopniki držav sporazumeli takole:

1. Predsednik odbora naj stopi v stik z obema strankama v Španiji, da bi dobil čimprej njihov pristanek glede sodelovanja pri umiku prostovoljcev, ki niso Spanci. Doseže naj tudi, da se sestavi dve komisiji. Ena komisija bi nadzirala umik prostovoljcev, ki bi se v enakem številu umikali iz obeh taborov. Odhod prostovoljcev bi naj bil tudi sorazmeren s številčnim stanjem vseh prostovoljcev na obeh straneh.

2. Predsednik bo obvestil obe stranki, da bodo države, ki sodelujejo v sporazumu istočasno priznale pravice vojskujočih se strank obema taboroma, ko se bo začel odhod prostovoljcev in se bodo izpolnili pogoji iz 1. točke.

3. Od dne, ko se bo začel od odbora določeni odhod prostovoljcev iz Španije, se bo tudi začela izvajati od odbora določena kontrola na francosko-španski meji. Ta kontrola bo tudi izpopolnjena z določbami, ki jih bodo za pomorsko kontrolo sprejeli pomorski strokovnjaki na temelju dopolnilnega poročila.

Vsaka vlada mora izdati potrebne odredbe za prevoz orožja in odhod ali prevoz prostovoljcev v Španijo, ki bodo v skladu z gornjimi določbami. Na ta način bo vlada pokazala, da pristaja na sporazum, ki je zgoraj načelno nakazan. Zastopniki Velike Britanije, Belgije, Francije, Švedske in Češkoslovaške so še pose-

bej izjavili, da njih vlade brez pridržkov sprejemajo te resolucije.

Medtem ko diplomatje tako modrujejo, je začela

Nemčija

z vso silo spet biti svoj diplomatski boj za kolonije. Italija ji pri tem iz razumljivih razlogov pridno pomaga, Anglija pa postaja vedno bolj nervozna. Po dosedanjih skušnjah sodeč bi dejali, da Nemčija tudi iz te borbe ne bo odšla praznih rok. Vprašanje je le, kdo bo plačal ceho!

Velike spremembe v romunski vojski

Dne 1. novembra je bilo v romunski vojski upokojenih veliko število generalov in drugih višjih častnikov. Zlasti je bila javnost presenečena z upokojitvijo šefa romunskega generalnega štaba generala Sichitina, ki se nahaja zunaj države na sestanku šefov držav Balkanske zveze v Ankari.

Hkratu z njim so bili upokojeni vsi člani vrhovnega vojaškega sveta. Poleg teh je bilo upokojenih še 47 poveljujočih generalov, med njimi vsi armadni poveljniki in armadni inšpektorji, 132 poveljujočih polkovnikov in še 1600 drugih višjih in nižjih častnikov.

Za novega šefa generalnega štaba je bil imenovan doslej malo znani general Štefan Joniescu, imenovanje ostalih poveljnikov pa bo v kratkem objavljeno. Koj za temi upokojitvami je bila romunski javnosti sporočena vest o ustanovitvi nove delniške družbe, ki bo z večinsko udeležbo države izdelovala motorje za letala, avtomobile, motorna kolesa in kolesa za

Dr. Hjalmar Schacht, nemški gospodarski minister, se je moral na pritisk pruskega ministrskega predsednika Göringa umakniti s svoje postojanke.

vojaške potrebe. Država bo v novem podjetju, ki se imenuje »Industria Nationale Aeronautica« in bo začelo poslovati z glavnico 120 milijonov lejev, udeležena s 75% delnic, zasebni kapital pa s 25%.

Baje igra v novem podjetju važno vlogo lastnik jeklaren Malaxa pri Bukarešti. Mož je znan po svoji uspešni organizaciji romunske nacionalne železne industrije ter uživa kot tak na najvišjih mestih popolno zaupanje in priznanje.

Samomor znanega šolnika

Bivši šol. nadzornik A. Lechner, ki je napisal več čeških šol. učnih knjig, je prišel v sodno preiskavo. Očitati so mu, da je od raznih oseb izmamil skupno 200 tisoč čeških kron. Tik pred razpravo, ki je bila že razpisana proti njemu, se je zastrupil. Samomor je v prosvetnih krogih vzbudil mnogo pozornosti, ker je bil Lechner zaradi svojih učnih knjig povsod znan.

Kmetška mladina

Ločite zrno od plev?

Ko smo se te dni spominjali svojih pokojnih, se je pač marsikdo vprašal, kako bi se najlepše in najtrajnejše oddolžili njih spominu.

Slovenska kmetška mladina ve odgovor na to vprašanje. Mi vemo, da je zemlja, da je naša kultura, da je vse, kar premoremo gmotnih in duhovnih vrednot sveta dediščina naših prednikov. Ohranili in zapustili so nam jo v želji, da jo množimo, gojimo in spolnjudemo. In samo na ta način, če bomo vse to vršili vestno, iskreno, iz vseh svojih moči, se bomo oddolžili spominu svojih prednikov in si hkratu zagotovili hvaležnost rodov, ki pridejo za nami.

Veliko je delo, ki ga vrše na tem polju že danes naša društva, vendar se ne smemo nikoli zadovoljiti z njim, ampak moramo iskati vedno novega izpopolnjevanja. Pri tem naj ponovno naglasimo važnost in pomen prave, resnične ljudske prosvete. Kar nič si ne prikrivajmo in odkrito priznajmo, da nam v tem oziru še mnogo, mnogo manjka. Zlasti se premalo brigamo za to, odkod črpamo svojo prosveto.

Knjige in časopisi so pri nas močno razširjeni, kar je vse hvale vredno. Žalostno pa je, da bere človek vse brez kritike in izbire. Pomisliti je treba, da je tiskana beseda lahko — velik prijatelj ali pa smrten sovražnik. Zlasti velja to za

mladega človeka v dobi, ko še nima tolikšnega obzorja, da bi lahko ločil zrno od plev, pravo od krivega, resnico od spretno zavite laži.

Na tem polju čakajo naša društva velike naloge. Jasno je, da se njih člani ne morejo zadovoljiti samo s čitanjem društvenega glasila »Grude«, ampak da morajo in želijo posegati tudi po drugem čitivu. Prav. S tem si bistre duha in si širijo obzorje. Kakor pa otrok ne more brez nevarnosti s prvimi koraki v svet, če ga ne spremlja ljubeča materina roka, kakor mlado drevo podivja, če ga ne goji skrben vrtnar, tako je tudi pri čitanju, tej važni duševni hrani človeku potreben zvest tovariš, ki mu pomaga izbrati in razbrati to, kar mu bo v prid, in ga obvaruje vsega, kar bi mu škalo in zameglilo pogled.

Da se razumemo. V teh besedah ne mislimo nikakega ukazujočega jerobstva, ampak tovariško vodstvo, ki naj ga društva preko svojih najzrelejših in najsposobnejših članov vrše v svojem območju. Več ljudi več ve, a največjo zrelost da človeku življenjska skušnjava. To je veljalo vedno, velja in bo veljalo, zato pa ni mogoče nikoli dovolj naglasiti važnosti debatnih večerov in sestankov, kjer se tovariši in tovarišice v neprisiljenem kramljanju porazgovore o stvarih, ki so jo prečitali. Društvo, ki bo to gojilo smotreno in dosledno, bo brez dvoma doseglo tak uspeh, da bodo iz njegovega področja izginile same po sebi vse slabe, kvarne in protikmetške tiskovine, brošure in časopisi iz enostavnega razloga, ker ne bo zanje nobenega zanimanja več.

Prepričani smo, da zna kmetška mladina ceniti važnost takega uspeha. Saj je to velik korak k cilju, ki ga ima slovenska vas!

To sodbo je ministristvo prosvete moralo izvršiti in je za to g. dr. Lončarju podelilo mesto načelnika prosvetnega oddelka, ki je ustrezalo njegovemu položaju.

G. dr. Lončar torej ni prišel do tega položaja, češ, ker bi se stinjal s politikom tedanjega režima, kar je bilo glede na njegovo prejšnje politično mišljenje in delovanje splošno znano.

V kolikor je bilo iz spredaj navedenega članka razvidno, da hočemo g. dr. Lončarju očitati z omenjenim odstavkom nenačelnost in koristolovstvo, ta očitek glede na gornja dejstva kot povsem neosnovan preklicujemo in obžalujemo.

„Živijo, slovenski fantje“

Najboljši katoliški dnevnik je poročal v ponedeljek iz Beograda sledeče: »Slovenski fantje in dekleta, ki jih je prišlo v Beograd s salezijansko godbo nad 250, so priredili voditelju stranke prisrčne ovacije, za katere se je dr. Stojadinović zahvaljeval globoko nagnjen iz avtomobila in z mahanjem desnice ter vzklikanjem: »Bog živi, venski fantje — Zdravo!«

Hranilne knjižice

vrednostne papirje vnovčuje po najboljši ceni in takojšnjemu izročilu. **izpostuje** vse bančne, denarne, kredite in blagovne posle na kulantne cene

ALOIZIJ PLANINŠEK

trgovska agentura bančnih poslov

LIUBLJANA, Bebeljeva ulica 14

I. nadstropje

Telefon 35-10

Mlatič

Mlade punce, pozor!

V pobožnem »Bogoljubu«, kjer se obravnavajo same bogu in dobrim ljudem dopadljive in lepe reči — sem bral, če prav nisem koštrun, sledeče za naše podeželske lepoticice tehtne in pomembne z ježevimi ocvirki zabeljene pikantarije:

»Naj bi sledeči izreki zresnili vse v ljubezenski boleznii brezmiselno, lahkomišljeno, vehe-dravo zatelebane in zatopljene mladoletnike, dasi se je bati, da bodo gluhi in slepi za dobro besedo. Zadovoljni bomo, če jih le nekaj privedemo do spoznanja in jih tako rešimo.

Plesišče je devištva morišče. Nedolžnost na plesu umira, na potu domov pa umrje. — Katera rada na plesišču skače, kmalu plenice namače. — Dolgo znanje, še daljše kesanje. — Bolj ko se ovca mekeče, več volkov za njo teče. (Bolj ko se dekle gizdavo nosi in fantom nastavlja, prej je zapeljana.) — Tisti fant, ki se dobrega kaže, ti kmalu nedolžnost pomaže. — Katera od fantov rada sprejema darila, se bo osmodila. — Če ti fant na krilo sede, ne reci: Pridvigni se! marveč odreži in beži. (Odstrani grešno priložnost, četudi te kaj stane.) — Dosti prosa, dosti nezakon-skih otrok. (Ko hodijo mladi ljudje na večerno delo, da proso manejo, repo obrezujejo, koruzo majijo in robkajo, ko hodijo na prejo, k čuvanju mrliča itd., si iščejo priložnosti, ki vodi v greh.) — Ogenj in slama ne ostaneta dolgo skupaj — ne mladenka nedolžna v fantovski družbi. — Pri poroki mašnik roke zveže, po poroki fant dekletu oči odveže.«

»Dekleta, ki danes tem pregovorom ne verjamejo, bodo verjele, ko se bodo ujele.«

Jaz piscu, ki zna gotovo več ko hruške peč, na pikantarijah iskreno čestitam ter mu želim, da mu bog ohrani dolgo krepko mlado življenje — obenem pa mu toplo priporočam, da obišče ob priliki naš obmejni kraj Rovte, kjer bo imel dovolj prilike pa tudi rodovitnih tal za svoje kot rečeno vsega uvaževanja in spoštovanja vredne nauke!

Uradni popravek

Glasilo g. dr. Koruna in g. dr. Puca je prejelo in tudi pošteno priobčilo od mestnega poglavarstva v Ljubljani sledeč popravek oziroma pojasnilo:

»Ni res, da je sedanja občinska uprava votala za Vincencijevo konferenco v Trnovem 800.000 din, da bi ta (Vincencijeva konferenca) zgradila tam otroško zavetišče, namesto da bi to zavetišče zgradila mestna občina sama. Res je le nasprotno: Vincencijeva konferenca je dala mestni občini zemljišče, na katerem bo mestna občina sama zgradila otroško zavetišče, ki ostane slej ko prej njena last. Otroško zavetišče bo namenjeno izključno le namenom zavetišča, radi česar o kakem Prosvetnem domu v zavetišču ni govora.«

Sedaj res ne znam reči, kdo tukaj nima prav. Če pa slučajno v kaki oštariji zvem, kateri frak se komu ne prilega, bom že o priliki sporočil. Dotlej pa vsem skupaj voščim po stari kmetški šegi dobro zdravje. Saj tega božjega daru smo vsi ljudje potrebni.

Pojasnila

V zadnji številki Kmetškega lista smo o g. dr. Dragotinu Lončarju trdili, da je postal načelnik prosvetnega oddelka, na katero mesto ga je postavil prejšnji režim diktature in fašizma.

Vsled pojasnila g. dr. Lončarja smo se pričeli, da je prišel svoječasno drugič do mesta načelnika prosvetnega oddelka iz razloga, ker je državni svet s svojo sodbo z dne 5. aprila 1930 razveljavil ukaz ministristva prosvete z dne 27. februarja 1928, ki ga je razrešil svoječasno mu dodeljene službe ravnatelja Narodnega muzeja v Ljubljani in ga postavil v nižji položaj, kot ga je zavzemal do tedaj. S to sodbo je državni svet odločil, da ni imelo ministristvo prosvete pravice brez pristanka g. dr. Lončarja postaviti ga v nižji položaj, kot ga je že zavzemal in da je bilo vsled tega dolžno, da mu v podrejenem sororu, potem ko ga je razrešilo službe ravnatelja Narodnega muzeja, poišče mesto, odgovarjajoče njegovemu dotedanemu položaju.

Domáci dogodki

× Na svinjski sejem v Mariboru je bilo 29. oktobra pripeljanih 258 svinj. Cene so bile naslednje: mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 65 do 100, 7 do 9 tednov stari 85 do 105, 3 do 4 mesece stari 130 do 170, 5 do 7 mesecev stari 210 do 340, 8 do 10 mesecev stari 350 do 440, 1 leto stari 620 do 780 din; 1 kg žive teže 6 do 750-1 kg mrive teže 9 do 11 din. Prodanih je bilo 149 svinj.

× Naš dan je lepo urejevan in priporočila vreden mladinski list, ki po svoji vsebini ustreza potrebam podeželske šolske mladine in je tudi po ceni zanjo dosegljiv, zato vse starše in učiteljstvo toplo opozarjamo nanj. Pojasnila o njem dobite v vsaki šoli. Zavedajte se, da je mlademu človeku dobro čtivo najboljši prijatelj in vodnik.

× V zaporu se je obesil 24letni Marjan Šučkot, po rodu iz Trsta. Prestal je bil neko zaporno kazen v zaporih okrožnega sodišča v Ljubljani zavoljo nekih tatvin. Medtem pa se je nabralo proti njemu novo gradivo in bi bil moral zaradi sličnega greha spet stopiti pred sodnike. Zato ga po končani kazni seveda niso izpustili na svobodo. Ta grenka usoda je mladega človeka tako potrla, da je obupal in se s pasom obesil na cev centralne kurjave v svoji jetniški celici. Ko so ga našli, so mogli ugotoviti samo še smrt.

× Pismo ga je izdaló, V Razvanju je bilo zadnji dve leti 17 požigov, v Hočah pa 10, zato so ljudje sumili, da tu deluje zločinska roka. Ko pa je pred kratkim ponoči spet izbruhnil požar pri gostilničarju Grašiču v Bohovi in kmalu za tem še v osamljeni koruznici na polju, je bilo vse prepričano, da je oba požara zakrivil isti požigalec. Orožniki so našli blizu pogorišča neko pismo, naslovljeno na brezposelnega ključavničarskega pomočnika, 22letnega Franca Lubanška iz Razvanj. Ko so ga prijeli, je priznal 5 požigov in med temi tudi zgoraj omenjenega.

Gospodarstvo

Žveplanje v sodobnem vinarstvu

Med najvažnejšimi deli v vinarstvu je žveplanje sodov oziroma vina, s čimer preprečujemo razvoj za vino škodljivih bakterij, ki bi utegnile povzročiti razvoj raznih boleznih in nedostatkov.

V naši državi lastniki kleti opravljajo to delo večinoma še po zastarelem načinu, t. j. z zažiganjem žvepljenih trakov v praznem sodu. Ta način v ozkem krogu naprednejših vinogradnikov smatrajo za nesodoben.

Ta stari način žveplanja z zažiganjem žvepljenih odrezkov je vsekakor izboljššan z uporabo raznih, v ta namen zgrajenih aparatov (priprav) in z uporabo boljšega in čistejšega žvepla in žvepljenih vložkov. Kljub temu ima ta stari način še vrsto pomanjkljivosti, kakor so te:

Pri zgorevanju žvepla ni mogoče natančno odrediti količine žveplovega dvokisa, ki jo je treba dodati vinu, zaradi česar lahko pride v vino preveč žveplovega dvokisa in bo dobilo vino v tem primeru močan okus po žveplu. Temu nasproti pa lahko pride v vino tudi premalo žveplovega dvokisa in je tedaj vino izpostavljeno nevarnosti, da se pokvari. Drugi plini, ki hkratu nastajajo pri zgorevanju žvepla, lahko takisto pokvarijo vino.

Z gorečim žveplom lahko pokvarimo dogo oziroma sodček in s tem ustvarimo v lesu gnezda za bakterije.

Vsi ti nedostaki odpadejo pri žveplanju s kaliummetabisulfitom.

Kaliummetabisulfit se dobiva v kristalih, tabletah ali v prahu, v lekarnah ali v trgovinah s kolonialnim blagom. Lansko leto je začela tudi znana domača kemična industrija »Zorka« d. d. (Beograd, Kralja Aleksandra 70) proizvajati to

sredstvo, ki so ga medtem mnogokrat preskusili najboljši strokovnjaki v državi. Potrjeno je, da je domači kaliummetabisulfit boljši od tujega.

Kaliummetabisulfit je razen tega, da je zelo uspešno in zanesljivo sredstvo za gojitev in zdravljenje vina, še zelo poceni. Kilogram v kristalu velja din 24,—, v tabletah (100 tablet = 1 kg) velja din 50,—. Ker je za en hektoliter vina treba 5–25 gramov, oziroma 1/2 do 2 1/2 tableti, tedaj ves postopek za zagotovitev okusnega in zdravega vina ne stane na liter več kakor 0,1 do 1,— pare.

Postopek pri žveplanju s kaliummetabisulfitom je veliko bolj enostaven in vzame mnogo manj časa kakor postopek po starem načinu. Kaliummetabisulfit se enostavno zaveže v čisto platneno krpo, pa se obesi v sod, ki je poln vina. Ko se vsebina razstopi, vsamemo krpo ven in ves postopek je končan.

Mnogo važnejše je, da se že mošt na tročinah ali vsaj čisti mošt vzame v ta postopek in se goji s kaliummetabisulfitom, ker se s tem zagotovi pravilno vrenje in se onemogoči razvoj škodljivih bakterij. Ako smo to storili, se nam ni treba bati, da bi se vino pokvarilo. V primeru kakih vinskih boleznih ali nedostatkov pa kaliummetabisulfit s svojimi reduktivnimi lastnostmi ozdravlja in vrača vinu bistrino in dober okus.

Posestnike opozarjamo na to odlično sredstvo, ki ga že leta in leta uporabljajo v res naprednih in na tem polju merodajnih državah: v Franciji in v Nemčiji.

Da bi naši vinogradniki spoznali prednosti tega sredstva, jim priporočamo, da napravijo poskus z 1 ali 2 sodoma in da v ta namen pišejo ravnateljstvu »Zorka« d. d. (Beograd, Poštni predal 669) po brezplačne vzorce in obširna navodila. Tako se bodo sami prepričali, kakšen blagor pomeni kaliummetabisulfit za vinarstvo.

O. M.

× **Po 200 dinarjev nagrade za vsak požig** je baje dajal zastopnik neke zavarovalnice mlademu mizarškemu vajencu Ivanu Cencu, ki se je učil pri posestniku in mizarju Jožefu Korošču v Lušeški vasi. Dotični zastopnik je namreč na ta način hotel prisiliti ljudi, da bi se pri njem zavarovali. Ko je fant pred kratkim zažgal gospodarsko poslopje svojega delodajalca, je končno prišlo vse skupaj na dan in se bo s čudnim primerom zavarovalske vneeme še bavilo sodišče. Vsekakor se človek mora zgroziti, ko na takih primerih spozna, kam vse zapelje ljudi pohlep po denarju.

× **Spopad v Kragujevcu.** Poročilo notranjega ministristva, da je prišlo pred konferenco, ki so jo hoteli prirediti pristaši združene opozicije v Kragujevcu dne 30. oktobra ob 20., do spopada med pristaši združene opozicije in pristaši JRZ. Med spopadom so oddali več strelav. Od teh je eden ranil nekega občinskega pisarja, ki služi v predstojništvu mestnega redarstva. Drugih žrtev ni bilo.

× **Poroka.** V soboto sta se poročila gdč. Metka Grad iz Beričevega in France Rodé iz Dev. Mar. v Polju. Nevesta je članica in marljiva delavka v društvu kmetskih fantov in deklet, ženin pa praporščak Sokola v Dev. Mar. v Polju. Nevesta je hčerka ugledne Gradove družine iz Beričevega. Obema kulturnima delavcema so se društva pristrčno zahvalila za njuno delo v globokem prepričanju, da bosta ostala še naprej naklonjena nacionalnim in kulturnim društvom.

× **Cesta se je udrla,** ko je peljal iz gozda nad Cirknikom pri Trziču posestnik Vrubic voz bukovih drv. Voz je zdrknil v globino in je potegnul s seboj oba konja. En konj se je ubil, drugi si je zlomil nogo, da ga je tudi bilo treba pokončati. Vrubic trpi 8000 din škode.

× **Na Jesenicah** se je smrtno ponesrečil 42letni železničar Rudolf Jakoš z Zidanega mosta. Na potu domov je z železniškega mostu pri Hrušici po nesrečnem naključju padel v narasli potok Jesenico in utonil.

× **Zopet prometna nesreča.** Na cesti nasproti Visokemu je omahnil pod žirovski avtobus posestnik France Varl, po domače Vrbanač iz Poljan. Peljal se je s kolesom proti domu in se pravilno umaknil avtobusu, ki je pripeljal za njim. V zadnjem trenutku pa je iz neznanega vzroka izgubil ravnotežje in padel pod voz tako, da mu je zadnje kolo strlo glavo in je bil takoj mrtev.

»Naš čaj« mešanica domačih čajnih rastlin!

Najboljši nadomestek za inozemske čaje!

Po odobrenju ministristva socialne politike in narodnega zdravja v Beogradu z dne 11. maja 1935. S. br. 14.004

Naprodaj pri:

Kmetijski družbi r. z. z o. z. v Ljubljani

× **Strašen zločin** je zagrešil 43letni posestnikov sin Anton Pongrac v Tinju na Pohorju. Njegov 84letni oče Martin, ki je bil vdovec in še vedno gospodar na gruntu, se je namreč hotel vnovič poročiti s svojo deklo in prepisati nanjo velik vinograd v Okoški gori. Zaradi tega sta se s sinom, ki je bil tudi že oženjen, zadnje čase stalno prepirala. Končno je sin pričakal v gozdu očeta, ko se je vračal s sejma, ga s težkim kamnom pobil in mu na dveh krajih prerezal vrat. Antona, ki je svoje dejanje že priznal, in njegovo ženo so orožniki prijeli in oddali v sodne zapore, njune tri otročiče so vzeli k sebi sorodniki, grunt pa, ki je na tako žalosten način nenadoma prišel ob gospodarja, je prevzela začasno v varstvo občina.

× **V ciganski voz** se je na cesti blizu Mokronoga zaletel s kolesom delavec Kromberger iz Bistrice pri Mokronogu. Pri tem je padel in se mu je zapičil v čelo kol, ki je molel z voza. Razen tega si je izbil več zob in se je tudi drugače močno potolkel in poškodoval. Zdravnik v Mokronogu je ponesrečencu nudil prvo pomoč, nakar so ga prepeljali v Kandijo v bolnico.

× **Novi bankovci.** Narodna banka bo izročila 1. novembra v promet nove bankovce po 100 din stalne prve izdaje. Novi bankovci se razlikujejo od dosedanjih, ki so v prometu od 1. januarja 1925 in od 21. januarja 1931, samo v filigranu. Na dosedanjih stotakih se vidi v filigranu glava kneza Miloša, na novih pa bo lik blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

POZOR!

Ta inserat dobro prečitajte!

Blago za zimske moške suknje, površnike, ženske plašče, moške in ženske obleke, barhente, hlače, pletene jopice, triko maje in hlače, zimske rjuhe in deke, kovrte, damske in moške dežnike vseh vrst i. t. d. dobite najceneje edino pri

splošno znani domači trdki

F. I. Goričar, Ljubljana

Sv. Petra cesta 29 in 30

Na zalogi tudi velika izbira izgotovljenih damskih in otroških plaščev in hubertusov. — Pri nakupu nad din 100— dajemo robček. Nad din 200— nogavice zastoj, in sicer le, ako se sklicujete na današnji inserat.

× **Svinjski sejem v Mariboru.** Na zadnji svinjski sejem v Mariboru je bilo prignanih 258 svinj. Povprečne prodajne cene so bile: prasci od 5 do 6 tednov stari 65 do 100 din, 7 do 9 tednov stari 85 do 105, 3 do 4mesečni 130 do 170, 5 do 7mesečni 210 do 340, 8 do 10mesečni 250 do 440, enoletni 620 do 780 din za komad. Prodanih je bilo 114 rilcev. Cene svinjam za kg žive teže 6 do 750 din, za kg mrtve teže 9 do 11 din.

× **Vinogradniki se opozarjajo,** da naknadne prošnje za dodelitev trošarine prostega sladkorja za sladkanje mošta pošljejo čim prej, a najkasneje do 5. novembra, ker bi se sicer moglo zgoditi, da se sladkanje ne bo dovolilo, če je mošt že prevrel in je iz njega nastalo vino. Dovoljenje banske uprave se namreč glasi le za sladkanje mošta, ne pa vina.

× **Nečloveški mož** je Jože Dornik, posestnik v Drnovem na Krškem polju. Z ženo Marijo, ki je bila stara sedaj 48 let, je toliko časa živel v zakonu, da se jima je rodilo 11 otrok, od katerih jih 9 še živi. Kljub temu je čudak bil na ženo tako ljubosumen, da je ženo večkrat strahovito pretepal. Ondani jo je z ročico tako udaril čez trebuh, da je reva v krški bolnici podlegla poškodbam, ki so bile po izjavi zdravnikov neizbežno smrtne.

× **Sto milijonov smo letos že dali za inozemski premog.** Medtem ko se je v prvem letošnjem polletju naš uvoz premoga držal na lanski višini in je bil celo za malenkost manjši nego lani, zlasti pa manjši nego leta 1935, opažamo v tretjem letošnjem četrtletju naglo naraščanje tega uvoza. V tretjem letošnjem četrtletju smo namreč uvozili 13.774 vagonov inozemskega premoga nasproti 6300 vagonom v lanskem tretjem četrtletju. Zaradi tega je celotni letošnji uvoz v prvih treh četrtletjih narasel na 29.757 vagonov v vrednosti 101.6 milijona din (lani 22.854 vagonov v vrednosti 63.9 milijona din).

Položnice

Naročniki, ki ste prejeli v zadnji in današnji številki Kmetijskega lista priloženo položnice, se naprošate ponovno, da poravnate v najkrajšem času zapadlo naročnino, sicer bomo neljubo primorani zamudnikom ukiniti nadaljnje pošiljanje »Kmetijskega lista«.

Jz tujine

■ **Nesreča v tovarni.** V Bresciji v Italiji se je v neki tovarni udrla streha in podsula pod seboj 15 delavcev. Izpod ruševin so doslej izveleki 2 mrtva in 8 težko ranjenih, ostalih 5 pa je bržkone še tudi mrtvih pod ruševinami.

■ **Strahovita železniška nesreča v Rusiji.** Po poročilih nekaterih evropskih listov se je na transsibirski železnici osebni vlak zelelet v tovarni vlak, ki je bil poln municije. Ob trčenju je 5 vagonov municije eksplodiralo, pri čemer je 30 oseb dobesedno raztrgalo na drobne kosce. Iz ruševin so nato odkopali še 85 strahovito razmesarjenih trupel in 105 nevarno ranjenih oseb. Grozna nesreča se je primerila zaradi napačno postavljenih kretnic.

■ **Silovit orkan je pred kratkim divjal ob vsej braziljski obali.** Največ škode je v pokrajini Santa Marija. Porušenih je veliko število hiš in drugih zgradb, 20 ljudi je mrtvih, nekaj sto pa bolj ali manj ranjenih.

■ **Dragocen tovor.** Zveza šanghajskih bank je odposlala v London tovor srebra v vrednosti 42 milijonov dolarjev. To je doslej največja pošiljka srebra, kar jih je bilo kdaj s kitajskega poslanih v inozemstvo.

■ **Nenavađen dimnikar je Vaclav Rosol iz Brna.** Dovršil je pravne študije in je tudi rezervni častnik. Ker pa v svojem poklicu ni mogel dobiti nikjer nobene zaposlitve, se je vzlic visoki izobrazbi odločil za dimnikarski stan. Pred kratkim je že položil izpit za dimnikarja in bo prevzel očetove posle. Njegov oče je namreč tudi dimnikar.

■ **Nov Napoleonov muzej so odprli v Rusiji v georgijskem mestecu Zugdidi.** Vnuk Napoleona novega maršala se je pred časom poročil z georgijsko princeso in je tedaj dal prepeljati v Zugdidi opravo iz Napoleonove sobe in celo vrsto drugih predmetov, ki so bili nekdanj Napoleonova last. Vsi ti zanimivi predmeti so sedaj shranjeni v novem Napoleonovem muzeju.

■ **Atentat na — kamele!** V monakovskem zoološkem vrtu je pred kratkim nekdo ponoči izvršil atentat na kamele. Ko so namreč čuvaji zjutraj prišli v prostor za kamele, so našli tamkaj najlepšo teh živali vso krvavo. Imela je štiri rane, povzročene z revolverskimi strelji. Za izsleditev neznanega napadaleca je monakovska policija razpisala 1000 mark nagrade.

■ **V Palestini je izbruhnila revolucija Arabcev.** Neredi se vrste eden za drugim. Tri velike stavbe na letališču v Jeruzalemu so do tal pogorele. Oblasti so poostrele predpise glede javnega reda in miru. Kljub temu pa je položaj vedno bolj napet. Na južni meji Palestine se pojavljajo čete Vahabitov. Pričakuje se nastop Ibn Sauda. Velikemu muftiju se je posrečilo, da je pobegnil iz mošeje, v kateri se je skrival, v Sirijo.

Sejmi

7. novembra: v Kropi, Selnici, Sv. Barbari pri Halozah.
8. novembra: v St. Jerneju, Višnji gori, Kranju, Središču, Novem mestu, Pištanju, Braslovčah.
9. novembra: v Kamniku, Ormožu, Ljutomeru, Mariboru, Dol. Lendavi.
10. novembra: v Ljubljani, Trziču, Ptuj, Trbovljah, Hrastniku-Dolu, Mariboru, Brežicah, Celju, Puconcih.
11. novembra: v Turnišču, pri Sv. Petru v Slov. goricah, v Šmartnem ob Paki, Studencu pri Krškem, Črnomlju, na Vrhniki, v Marenbergu, Sred. vasi, v Bohinju, Moravčah, Poljanah, v Sp. Gorjah, Ormožu, Laškem, St. Gotardu, Oplotnici.
12. novembra: v Bušehi vasi, Mariboru, Ptuj.
13. novembra: v Domžalah, Kamniku, Škofji Loki, Trziču, Brežicah, Hrastniku-Dolu, Celju, Mariboru, Prevaljah, Sevnici, Trbovljah.

Mislila je, da je Bre-dina obleka bela...

... dokler ni obrisala otrokov obraz pri prijateljici, ki pere z Radionom.

Čprav imate morda dovolj izkušenj v gospodinjstvu — Vaše perilo bi moglo biti vseeno še lepše: s pomočjo Radiona! V primeri z bleščečo belino z Radionom opranega perila, se zdi vsako drugo perilo sivkasto. In zakaj? Ker navadna mila in pralna sredstva samo površno odpravijo nesnago. Radion pa vsebuje kisik, ki skupaj s peno izbornega Schichtovega mila prodira skozi tkanino in opere vsako perilo temeljito in sneznobelo. Zato je z Radionom oprano perilo bolj belo nego drugo perilo. Pri prihodnjem pranju uporabite Radion, ki Vam bo pomagal, da boste dobili sneznobelo perilo.

Schichtov
RADION
pere sam

Živinski sejmi

Na mariborski živinski trg je bilo prignanih 26. p. m. 100 volov, 10 bikov, 15 konj, 480 krav, 22 telet, skupno 627 komadov. Povprečne prodajne cene so bile naslednje: debeli voli od 4'60 do 6 din, poldebili voli 3'75 do 5'50, plemenski voli 3'40 do 4'75, biki za klanje 3'50 do 5, klavne krave, debele 4 do 4'75, plemenske krave 3'25 do 4, krave za klobasarje 2'25 do 3'60, molzne krave 3'25 do 4, breje krave 3'10 do 3'60, mlada živina 4 do 5'50, teleta 5 do 6'75. Prodanih je bilo 388 živali.

Važnejša radio predavanja

- od 7. do 14. novembra 1937.
- Nedelja, 7. nov. 17.00: Čebelarstvo v letošnjem letu.
 - Ponedeljek, 8. nov. 18.00: Prirojene bolezni.
 - Torek, 9. nov. 18.40: Krščanstvo in nacionalizem.
 - Sreda, 10. nov. 18.00: Glasbeno oblikoslovje.
 - Petek, 12. nov. 11.00: »Martin Krpan z Vrha«.
 - Izvajajo brezposelni učil abiturienti. Vodi g. Silvo Mehora. — 18.00: Žena v literaturi. — 19.50: Zanimivosti iz življenja izseljencev.
 - Sobota, 13. nov. 20.00: O zunanji politiki.

KMETJE!

Ako imate kaj naprodaj, ako hočete kaj kupiti, ali česa iščete, inserirajte to najprej v svojem „Kmetsem listu“! —
Cena malim oglasom je samo 1 dinar za besedo.

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lan, tropine
ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne
kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi,
najugodnejše kupite pri domačem podjetju

MEDIĆ - ZANKL

tovarna olja, lakov in barv
družba z omejeno zavezo, lastnik Franjo Medić

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu
Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

TISKOVINE vseh vrst: trgovske, uradne, reklam-
ne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23

TELEFON STEV. 25-52

EKONOM

osrednja gospodarska zadruga r. z. z. o. z. v LJUBLJANI
dobavlja na veliko vse deželne
pridelke po najugodnejših cenah

Kmetijski hranilni in posojilni dom

V LJUBLJANI, Tavčarjeva ul. 1

Telefon šte. 28-47 reg. zadr. z neomejeno zavezo Brzojavl: Kmetiskidom

Račun poštne hranilnice šte. 14.257
RAČUN PRI NARODNI BANKI

N o v e v l o g e
vsak čas razpoložljive obrestuje
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

Eskontuje menice

Daje
kratkoročna posojila

Izvršuje ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Ob 117 letnici obstoja — 4. novembra 1937

odpremo

EKSPOZITURO V KOČEVJU

Trg kralja Aleksandra št. 84

Vršila bo vse posle denarnih
zavodov. — Sprejemala bo vloge
na knjižice in v tekočem računu
in jih obrestovala po 3—5%.
Dajala bo posojila in kredite proti
vknjižbi, poroštvo in zastavi
vrednostnih papirjev po najugod-
nejših pogojih. Vloge bo izplače-
vala brez omejevanja. Blagajniške
ure: od 8 do pol 1 in od 3 do 4

Hranilnica
dravske banovine, Ljubljana

preje Kranjska hranilnica

Umetna gnojila

povečavajo dohodke in prinašajo kmetu velike koristi.
Zahtevajte prospekte in ponudbe od proizvajalcev:

„Zorka“ d. d. Beograd
(tvornice v Subotici in Sapcu)

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d.

Tvornica za dušik, d. d. Ruše

La Dalmmatienne, Split

Kalium-meta-bisulfit

znamke „VINOBRAN“ je nenadkriljivo sredstvo
za zdravljenje vina, mošta in drugih vinskih napak.
Zažveplavanje in pretakanje vina ni več potrebno.

Zahtevajte brezplačni vzorec in prospekte.

„Zorka“ d. d. Beograd

Kralja Aleksandra ulica 70

(tvornice v Subotici in Sapcu)